

o-o-o-o-o D E K E T E N o-o-o-o-o
 o-o
 o-o (Hasjalsjèeleth) o-o
 o-o o-o
 o-o-o-o-o-o-o o-o-o-o-o-o-o
 o-o o-o
 o-o o-o
 o-o De Vrije Joodsche Courant in Nederland. o-o
 o-o o-o
 o-o

Uit de diepten roep ik U aan !

Het is voorbij --- En ik weet niet, waar ik de wondere kracht vandaan haal om mij in woorden tot U te richten.

Het is voorbij --- Na vijf jaar, na 60 maanden, na 260 weken, na 1800 dagen, na 5 eeuwen !

Het is voorbij --- geen angst meer, niet meer vogelvrij, geen levensgevaar meer, niet meer de mogelijkheid, ieder uur van den dag de dood in een Duitsche gaskamer te vinden, een kogel te krijgen, gemarteld te worden, de weinigen, die ons gebleven zijn en om wier leven wij zoo bekommerd zijn, te verliezen.

Het is voorbij --- geen maatschappij van geweld en willekeur meer, maar recht, rechtszekerheid, veiligheid van huis en haard, een weinig veiligheid, waarnaar het moede hart, dat berstens vol is, zoo verlangt.

Het is voorbij --- vrij ..... vrijheid.....

Is het mogelijk voor den mensch, dat hij gelijk juicht en weent?

Wat spreek ik dan tot U, gij allen, zonen en dochteren van het oude volk, gij Benée Jisraéel. Klopt Uw hart niet als het mijne, is Uw leed niet mijn leed geweest, heb ik Uw zorgen niet gedeeld ?

Wat behoeven wij dan woorden. Laat ons, zonder woorden, naast el-kander gaan staan, en duizend banden zullen ons binden --- en wij zullen de eeuwen hooren spreken, de eeuwen van Joodsch leed, die toch ook zoo innig-Joodsche vreugde hebben gekend. En wij zullen allerminst woorden noodig hebben. De natuur zal ons helpen. Hemel en aarde zullen onze getuigen zijn.

Er zal gesproken worden, de wondere sproke der geschiedenis van het Oude, Jonge Volk. Zij, onze voorouders, vanaf Abraham, Izak en Jacob, vanaf de aartsmoeders Sarah, Riwkah, Rachel, en Leah, met wier namen wij thans nog onze kinderen zegenen, zij, onze geslachten, tot onze ouders, onze broeders, zusters toe, tot aan de dooden uit Polen, de dooden, die ons thans bevelen.....

Het zal een woordenloos gesprek zijn, een gesprek, door de natuur bewaard "de eene dag heeft het de andere dag weer verteld, de eene nacht heeft het de andere weer gemeld. Hun stemmen zullen weliswaar niet gehoord worden, maar toch zal hun roep gaan over de geheele wereld". Het is de roepende stem van den Jood tot de wereld om hem eindelijk na 2000 jaren ballingschap recht te verschaffen .

Het is voorbij --- Hoeveel malen hebben wij niet gedacht: Neen, dat volbrengen wij niet. Hoeveel malen hebben wij de woorden van Psalm 69 niet tot de onse gemaakt, in velerlei vorm: Verlos mij, O God! want het water is tot de lippen gestegen. Ik ben gezonken in grondelooze modder, waar men niet kan staan, ik ben gekomen in diepe wateren en de vloed overstroomt mij. Ik ben vermoeid van mijn roepen..... Die mij zonder oorzaak haten, zijn meer dan de haren van mijn hoofd, die mij zoeken te vernielen, die mij om valsche oorzaken vijand zij, zijn machtig geworden.

Zoo was het, thans mag het luiden: zij waren machtig.
Zoo mogen al Uw vijanden verloren gaan.
Het is voorbij --- En zien wij terug, dan is er slechts één waarde, die onze krachtbron is geweest:
Loeléej Torategáh Sjaásjoe-aj,
kie awadtie be-onjié.

Ware niet Uw leer mij tot verlustiging geweest,
dan was ik te gronde gegaan in mijn ellende....

En allen hebben wij deze Torah bezeten.

Voor hen, die haar reeds kenden, is het een heropenbaring geweest.

Ieder woord der tekst heeft nieuwe waarden en nieuwe inhoud getoond.

Voor hen, die niets bezaten, is het de smeulende vonk van hun Jood-zijn geweest, die hen heeft bezielde, een vonk, die tot nieuw vuur is angeblazen.

Het is voorbij --- En de rijke juichende woorden van het Birkath Hasjier, van de dankzegging, die uitstijgt tot de hoogte van het jubelende lied, licht en hoog als de zich haastende, over elkander vallende trillers van den vogel in de lucht, zij worden als van zelf de onze: Het is een loflied, niet meer voor den mond, maar van de ziel, een loflied, dat vol is van de oneindigheid Gods, die alles vermag, een lied, onmachtig om in woorden onze gevoelens weer te geven, "zelfs als zouden mond, tong, lippen, oogen, handen en voeten medewerken, ieder op zijn wijze, dan zou nog niet onze dank op voldoende wijze tot uiting zijn gebracht. Iedere vezel van ons lichaam, al onze ledematen zeggen: "God, wie is gelijk U ! "

Het is voorbij --- En wij denken aan de honderdduizenden van ons volk, zij die geleden en gestreden, gehoopt en gebeden hebben als wij en wien het toch niet gegeven mocht zijn, deze blijde stonde te beleven.

Zij staan voor ons, zij, de tienduizenden onzer gevallenen, die wij nimmer zullen weerzien, en de rouw klemt ons hart in ijzeren greep.

"God doe U troost vinden temidden van de andere treurenden van Tsion en Jeruzalem", zoo spreekt de troostende bezoeker tot den Jood, die een naaste bloedverwant verloren heeft.

Hier staan wij allen, zonder familie, ouderloos, kinderloos, treurenden temidden van de treurenden om Tsion en Jeruzalem, de verweesde.

Moge ons hart leeren aanvaarden, naar het klassieke Joodsche woord van aanvaarding:

Adonaj nathán, wadonaj lakág, jehie sjeem Adonaj meworág,

God heeft gegeven, God heeft genomen, De naam van God zij geprezen....

In deze rouw past het aan hen te denken, wier smart even groot is als de onze, aan de vele niet-Joodsche gezinnen in Nederland, waar onherstelbare bressen geslagen zijn, aan de ouders, die kinderloos achtergebleven zijn, aan de vrouwen, die hun mannen, aan allen, die hun bloedverwanten verloren hebben.

In diepen eerbied gedenken wij de vele, moedige illegale strijders, die vielen in den strijd bij de redding en verzorging van Joodsche onderduikers.

Wij denken ook aan degenen onder hen, die nog in leven zijn en tot voor kort of thans nog verkeerden in de Duitsche concentratiekampen. Moge hun verder leed bespaard blijven en mogen zij spoedig weer bij ons terugkeeren.

Dit is ook het moment, waarop het past dank te brengen aan hen, die ons op zulk een waarlijk grootsche en opofferende wijze hebben geholpen, en met ons en naast ons hebben gestreden, de dank van Joodsch Nederland aan illegaal Nederland.

Wij weten, dat deze dank niet gevraagd wordt, dat de dank, naar het oude Joodsche woord reeds gevonden is "in de daad zelve", dat er gestreden is, niet voor dank, niet uit medelijden, maar gedreven door het bewust-

zijn van "het recht van den mensch". Desondanks: diepe, innige dank voor ieder leven, ieder gezin, dat door Uw toedoen behouden is gebleven.

Wij gedenken de dappere Joodsche strijders, die hier vielen in de illegale gelederen.

Wij gedenken de velen, zonen van bevriende volken, die voor onze bevrijding het leven op het slagveld lieten.

Laat ons hun nagedachtenis blijvend eeren.....

x x x

En nu het dan voorbij is, nu rijst, na de dankzegging, debeklemmende vraag: Wat nu !

Wat nu ? --- De puinhoopen herbouwen. Trachten met de poovere resten de derde groep in Nederland te herstellen. In Nederland, zelf zoo getroffen door oorlogsellende. Een Jood moet wel heel veel kracht bezitten.

En is het te verwonderen, dat wij vragen: zal het thans genoeg zijn? Zal het doorgestane leed, de uitmoording van millioenen onzer menschen thans eindelijk de doorslag geven om het Joodsche Volk Palestina te geven?

En de mensch zelve ?

"De heerschappij van het lage is thans uitgeroeid en de slechtheid sluit de mond".

Maar de eerste jubelklanken en de roes der overwinning duren niet. En dan? Zal de wereld blijken haar offers niet tevergeefs gebracht te hebben ?

x x x

Wij voelen ons allen staande in een diep dal, omringd door hoge bergen.

De bergen zijn stijl, zijn ontoegankelijk. Nergens een pad, zij het nog zoo smal, nog zoo gebrekkig in de bergen gehouwen.

En toch is het onze taak die bergen te beklimmen.

Zoo diep zijn wij gedaald, tot op den bodem toe was onze val. En uit die diepte roepen wij, roepen wij tot U, Adonaj, tot U, de God der Vaderen: Mimaemakiem heratiéga, Adonaj !

Schenk ons de kracht om te vergeten, om het onvermijdelijke te aanvaarden. Leer het hart, dat opstandig is, berusten.

Geef ons de droomlooze slaap,

Geef ons de frissche dag, gevuld met werkkraft.

Maar laat ons daarom toch onze plichten tegenover hen, die er niet meer zijn, niet vergeten.

Zorg, dat wij open blijven voor de nooden van het Joodsche Volk, die vele zijn.

En schenk ook dit volk het zoo vurig door hen begeerde plekje grond onder Uw wijde hemel, waar het in vrede kan arbeiden.

Doe onze moeiten verkeeren in de vreugde van de volbrachte plicht.

En wend het oog naar Zion.....

Maar niet alleen voor ons deel van het Nederlandsche volk, niet alleen voor het Jodendom, verstrooid over de aarde, is onze bede.

Moge Uw oog geopend zijn en zien de wonden van het geheele Volk van Nederland, dat daar terneer heeft gelegen, verbloedende en hongerende.

Moge het U behagen, dit lot thans spoedig en zichtbaar te verbeteren.

En gedenk het ons ten goede, dat wij op onze bevrijding het gebed hebben doen volgen: "lismóg Geoeláh liTefilláh;"

En zie naar deze geslagen, verdwaasde wereld.

En schenk haar wijsheid. En voorspoed aan den arbeider.

En geef de wereld datgene, wat zij boven alles behoeft: het in waarheid erkennen van de Godsgedachte, een erkenning, zichtbaar en doorschijnend in al haar daden.

Zoo zeggen wij dan in deze stonden, waarin een wereld herboren wordt, na weeten van pijn en bloed, het verheven gebed van het Joodsche Nieuwe Jaar, dat, vervaardigd door een onzer leeraren voor bijkans 1800 jaren, nog zoo weinig van haar actualiteit verloren heeft:

- " O, leg toch,
- " Uw vreeze - op al wat Gij maakte,
- " de eerbied voor U - over al wat Gij schiep,
- " dat al Uw schepselen U mogen vreezen,
- " dat al wat Gij gevormd hebt, voor U moge buigen;
- " dat allen toch vormen één machtige bond,
- " om van ganscher harte Uw wil te volbrengen....
- " O geef toch
- " eere - Uw volk,
- " geluk - hun, die U vreezen,
- " hoop - hun, die U zoeken,
- " toekomst - die U verbeiden,
- " blijdschap - aan Uw land,
- " en vreugde - Uw stad,
- " macht, - aan David, Uw dienaar -
- " koningstoon - Jiesjaj's nazaat!
- " (spoedig in onze dagen!)

- " En dan
- " de goede menschen zullen het zien en verheugd zijn,
- " de rechtvaardigen - juichen,
- " de vromen - het uitjubelen.
- " De slechtheid - zal de mond voorgoed sluiten,
- " het kwaad - als in rook opgaan.
- " de heerschappij van het lage - door U uitgeroeid worden.
- " En Gij, O God, zult dan alleen regeeren over al Uw werken
- " Uit Tsion, de woning van Uw Majesteit
- " en uit Jeruzalem, Uw heilige stad.....

S.v.G.

"Toen zongen de verlostten een nieuw lied, Uw naam ter eere, aan de over van de Schelfzee..."

EEN NIEUW LIED.

Van het einde der aarde, uit verre woestijnen, straalt en stijgt een nieuw lied, over puinhoopen, over verweerde graven in trillende vlucht. Als onder een lentewind neigt zich het gras op de graven, de dooden ontwaken en heffen het hoofd en zij luisteren in smartelijke vreugd. De bergen van Jehoadah, die verwoest zijn, openen het oog. En op hun gelaten de glans van het eind: Een nieuw lied.

(De vertaling van het gebed "O, leg toch" overgenomen uit: Inleiding tot de liturgische Poezie van M. J. Premisela. Het gedicht: Een nieuw lied, overgenomen uit: Modern Hebreuwsche poezie, van D. Koker en J. Melkman.)